WASHINGTON D C

Пам'ятайте про Україну!

СВОБОДА SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

Редакція і Адміністрація: "Svoboda", 30 Montgomery St. Jersey City, N.J. 07302
Телефони: (201) 434-0237 (201) 434-0807 з Ню Йорку (212) 227-4125
УНСоюз (201) 451-2200 з Ню Йорку (212) 227-5250

РІК LXXXVII. Ч. 166. ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, СЕРЕДА, 30-го ЛИПНЯ 1980 ЦЕНТІВ 25 CENTS JERSEY CITY and NEW YORK, WEDNESDAY, JULY 30, 1980 No. 166. VOL. LXXXVII.

В Сиракузах відзначено ТПН

Посадник Лі Алекзендер з групою представників ТПН в Сиракузах. Зліва, біля посадника, — Раїса Мороз.

Сиракузи, Н.Й. (М.Л.). — В понеділок, 14-го липня ц.р. в передполудневих годинах відбулося тут проголошення Тижня Поневолених Націй підписання проклямацій, що їх у прияві 30-ти осіб, представників вісьмох національностей, окремо підписали посадник міста Лі Алекзендер і повітовий староста Джон Г.Мулрой.

У делегації до цих комунальних урядів взяли участь репрезентанти українців, литовців, лотишів, естонців, поляків, малярів, в'єтнамців і кубинців.

З рамени комітету ТПН на місто і повіт групою проводив Тібор Гелч у заступстві неприявного голови Комітету проф. А.Бускарена, а українську групу очолював голова місцевого Відділу УККА д-р О. Ґудзяк. Почесним гостем в українській групі була Раїса Мороз. Із секції преси і зовнішніх зв'язків були приявні д-р Михайло Логаза, Зенон Карпишин і Л.Сидорович, та діти Богдана Батрух, Святослав Макагон і Марко Сидорович.

Увага учасників була спрямована на особу почесної гості Раїси Мороз. Вона, як показує світлина, прийняла підписану проклямацію від посадника міста, який, сам будучи грецького походження, поздоровив її грецькою мовою.

Напередодні церемонії підпису проклямації заходами Зенона Карпишина відбулося пресове інтерв'ю Раїси Мороз із співробітниками місцевих американських щоденників, а саму церемонію підпису в обох урядах показали дві станції телебачення. Від управи міста взяли участь два члени Міської ради та шеф міської поліції.

Властиве відзначення ТПН у цій громаді вже від кількох років переноситься на вчасну осінь і поодинокі національності чергово приготовляють програму, з головним промовцем включно. У цьому році за програму відповідають литовці, а святочний апель визначений на 5-го жовтня ц.р.

Поповнюються ряди україністів

Вінніпеґ, Ман. — Нещодавно під час травневої конвокації у Манітобському університеті три молоді адепти науки здобули магістерські дипломи. Усі вони закінчили свої студії у відділі славістики, спеціялізуючись в україністиці.

Софія Качор зосередилася на українській літературі. Вона склала загальні магістерські іспити і подала довшу розвідку на тему: „Степан Радченко — дуалізм у людині" („Місто" В. Підмогильного).

По лінії літератури пішла і Любов Демко. Вона теж склала загальні магістерські іспити та подала розвідку на тему: „Пошуки людини за щастям у вибраних драмах В.Винниченка".

Знову ж Аня Шимків спеціялізується у мовознавстві. Вона представила і захистила магістерську тезу п.з. „Фонологічна інтерференція — основи фонології канадського варіянта української мови".

Усі три магістри продовжуватимуть свої студії далі. Вже у вересні ц.р.

На оселі ОДУМ-у відбудеться кобзарський табір

Аккорд, Н.Й. (О.Ш.). — Вже протягом семи років на оселі ОДУМ-у „Київ" серед мальовничих Кетскильських гір лунають рідні акорди чарівної бандури. Не десятки — вже сотні молодих українських ентузіястів музики — хлопців і дівчат — навчалися мистецтва гри на бандурі на цих кобзарських таборах.

В цьому році в днях від суботи 2-го до суботи 16-го серпня на оселі „Київ" відбудеться восьмий Кобзарський табір, який організовується під патронатом заслуженої Капелі Бандуристів ім. Т.Шевченка та під безпосереднім керівництвом маестра Григорія Китастого, композитора й диригента капелі.

Керівником і адміністратором цього курсу гри на бандурі буде відомий одумівський діяч, досвідчений інструктор гри на бандурі, диригент хору при парафії св. Покрови УПЦеркви у Філядельфії інж. Петро Гурський. Учасники Кобзарського табору будуть поділені на гуртки відповідно до їхнього знання і вміння гри на бандурі.

Кожноденне навчання провадитиметься під керівництвом досвідчених інструкторів, членів Капелі Бандуристів, та керівників окремих ансамблів бандуристів різних осередків поселення українців ЗСА й Канади. Переважно це студенти вищих учбових закладів, які віддають свій вакаційний час для корисної праці поширення і вдосконалення гри на українському народному інструменті. Гурткові вправи будуть переплітатися збірними вправами та співами під керівництвом маестра Т.Китастого.

Особливу увагу буде звернене на вдосконалення техніки гри, на систему настроювання бандур і на самостійне вироблення і вдосконалення бандуриста. Таборове життя являтиме з себе суміш праці й розваг. Учасники матимуть нагоду вільно купатися в басейні, займатися різного роду спортом (відбиванка, копаний м'яч, тощо). Сам „Київ" — Це прекрасна простора оселя, де є багато відкритої вільної від лісу площі, яку обступили гори і густий ліс. Вечорами відбуватимуться співи, забави, а також буде можливість відвідувати нашу славну Союзівку, оселю СУМА й Верховину.

На таборі буде багато праці для учасників і інструкторів. Вислід цієї праці батьки і гості матимуть можливість побачити на фінальному виступі-пописі в суботу 16-го серпня там же, на оселі ОДУМ-у, „Київ", де ті, що приїдуть, матимуть нагоду насолоджуватися милозвучністю рідного інструменту і спонтанно сказати: „Грай, Бандуро!".

Демократичні конґресмени створили комітет за „відкриту конвенцію"

Вашінгтон. — Сім членів Конгресу ЗСА з Демократичної партії створили комітет, який мав би підготовити і перевести акцію для проголошення недалекої конвенції Демократичної партії „відкритою", то значить, що кожному її членові буде залишене право голосувати в часі конвенції на іншого кандидата Демократичної партії до виборів на Президента в листопаді ц. р., як той, який виграв у правиборах. Вістря цієї акції спрямоване проти номінації кандидатом теперішнього президента Джіммі Картера.

Минулої п'ятниці відбулася нарада демократичних конгресменів, у якій узяло участь 40 осіб, яка займалася тією справою. Одначе тільки сім осіб з тих сорок погодилися покищо ввійти до комітету, який має перевести широкозакроєну акцію в цьому напрямі. Губернатор стейту Ню Йорк Гю Кері прилучився до акції того комітету і заявив, що він і його уряд підтримають її всіма можливими засобами. Посадник міста Ню Йорку Едвард Кач так само незадоволений політикою Вашінгтону у відношенні до Ню Йорку, але свого становища в цій справі він ще не зайняв. З 31 демократичних губернаторів ще тільки один крім Кері, а саме губернатор Ричард Лемм з Колорадо, підтримав акцію звільнення делеґатів демократичної конвенції з обов'язку притримуватися вислідів правиборів. Опозиція до номінації президента Картера розглядається за іншим кандидатом. Дотепер найбільше говориться про сенатора Генрі Джексона зі стейту Вашінгтон, який чотири роки тому зголосив був свою кандидатуру, але опісля відтягнув своє зголошення з огляду на брак достатньої підтримки.

Керівні парляментарні чинники Демократичної партії ініціятиви звільнення делеґатів не підтримують і передбачають, що ціла акція в цьому напрямі скінчиться нічим. На це, на їхню думку, складається багато причин, а в першу чергу брак іншого популярнішого від президента Картера кандидата, правдоподібність повної поразки у президентських виборах у висліді внутрішнього розламу в Демократичній партії тощо. Президент Картер і його співробітники заплянували зі свого боку цілий ряд протизаходів.

В Єгипті ховають шаха

Каїр, Єгипет. — В Каїрі все вже готове до похорону шаха Персії Мохаммеда Рези Паглеві. Так само готове місце для його тіла в мошеї Аль Ріфай, де колись спочивало тіло його батька, який також помер у вигнанні, заки воно було перевезене до Ірану. З похоронних гостей першим прибув колишній президент ЗСА Ричард Ніксон.

Ніяких формальних запрошень головам держав не вислано, бо волею шаха було, щоб похорон був малий і скромний. Президент Єгипту Анвар ель-Садат пропонував державний похорон, одначе переважила остання воля шаха. „Це буде замкнений похорон. Тільки родина й дуже близькі приятелі" сказав речник родини Роберт Армао.

ЗСА на похороні має репрезентувати амбасадор в Каїрі Альфред Л. Атертон, мол.; французький амбасадор Жак Андреані перервав свій відпочинок, щоб узяти участь у похороні шаха, мав прибути на похорон колишній король Греції Константин. Тіло шаха спочиватиме в палаті Абдін, де шейхи й мулли згідно з ісламським ритуалом відчитають відповідні місця з Корану. Відтак тіло буде перевезене з тієї палати до мошеї Аль Ріфай. Труна спочиватиме на гарматі, а ескортуватиме її почесна сторожа, зложена з тисячу єгипетських вояків, представників різних родів зброї.

В Америці

НЕЗАЛЕЖНИЙ КАНДИДАТ НА ВИБОРИ на Президента ЗСА Джон Андерсон наблизився поважно до тієї межі, що його прізвище буде поміщене на бальоті майже в кожному стейті. Кілька судових справ у тому напрямі він вже виграв, а в деяких інших стейтах йому сприяли петиції від виборців по дозвіл для імени Андерсона появитися на бальотах.

ЗЕМЛЕТРУС В КЕНТАКІ в неділю, 27-го липня, що його центр містився 50 миль на північний схід від Лексінгтону, Кентакі, і 45 миль на південний схід від Сінсінаті, Огайо вимірювався на скалі Ріхтера 5,1. Геологи відносять цей землетрус до дуже рідкісних. Дрогання землі були відчутні на великих просторах Америки аж до Канади включно, але матеріяльних втрат ніде не було за винятком стейту Кентакі. Всіх разом 14 стейтів охопив цей землетрус, і частину Канади.

ПОЛІТИЧНІ АНАЛІТИКИ у Вашінгтоні тепер міркують про таку можливість на Демократичній конвенції, що вона відкине кандидатуру теперішнього президента через „Біллігейт" — справу пов'язання брата Джіммі Картера Біллі з Лівією. Тоді також не виграє — на їхню думку — сенатор Кеннеді, бо для збереження єдности в партії демократи мусітимуть звернутися до кого іншого: тобто номінації не дістав би тоді ні Картер ні Кеннеді, — пише „Ю.С. Нюз енд Ворлд Ріпорт" з 4-го серпня.

ПРОВІДНИКИ ДЕМОКРАТИЧНОЇ більшости в Конґресі занепокоєні дилемою: прилучитися чи ні до сильного натиску на Уряд скасувати ембарґо на пшеницю до Совєтського Союзу. Якщо вони продовжуватимуть висловлюватися за ембарґо, вони наставлятимуть проти себе продавців зерна і продуцентів із сільськогосподарських стейтів, які будь-що-будь хочуть продавати свій крам для зисків навіть совєтам. Якщо ж вони підуть проти ембарґо — це значить вони виступатимуть проти свого демократичного Президента, Джіммі Картера, що це ембарґо ухвалив, як кару совєтам за їх напад і окупацію вільної перед тим країни — Афганістану.

ДВАДЦЯТЬ ТРИ ОСОБИ, більшість з них старі й умовоупосліджені, загинули у вогні з суботи на неділю, з 26 на 27-ме липня, у готелі у Брадлі Біч, Н.Дж., коли цю чотириповерхову дерев'яну будівлю охопила пожежа, причин якої ще не встановлено. Мешканці цього будинку, т.зв. „Halfway House", розгубилися з переляку й замість втікати з будинку, поверталися в паніці до своїх кімнат і там позамикалися. Лише 17 осіб врятувалося. Влада повіту Манмовт, Н.Дж., вестиме слідство про причини цього найбільшого вогню в Метрополітальнім Ню Йорку, що втратою людських життів нагадує пожежу з 1976 року, коли в Пуерторіканському товариському клюбі на Бронксі згоріло було 25 осіб.

ІТАЛІЙСЬКІ ЛІВІ ПЕРЕХИТРИЛИ МОСКОВСЬКЕ КҐБ

Редактори італійського журналу переглядають ними підроблене видання „Правди".

Рим, Італія. — Велику сенсацію в Москві викликало число офіціоза КПСС „Правда", яке вдалося лівому гумористичному журналові „Іль Малє", що виходить у Римі, підробити й у величезній кількості, бо біля 5,000 примірників, перекинути до Москви на Олімпіяду. Вся поліційна служба в Москві, яка в часі Олімпіяди складається з десяток тисяч різних каґебістів, міліціонерів, дружинників і простих донощиків кинулася розшукати те число „Правди". Згідно з інформаціями дотепер удалося тій армії захопити около 300 примірників.

Згадане число „Правди" підроблене так, що на зовні не можна пізнати будь-якої різниці з правдивим. На зміст його складаються частинно поезії відомих дисидентів, як Наталя Ґорбанєвская і Йосіп Бродский, а частинно з матеріялів спеціяльно написаних для цього видання. Є також по мистецьки виконані карикатури. Підроблене видання „Правди" появилося крім Москви в Києві, Одесі, Ленінґраді, навіть Ростові. Було воно також на Олімпійському стадіоні в часі відкриття Олімпійських ігрищ.

З відомих авторів, які, опинилися у вільному світі, подали свої тексти Владімір Буковський і Владімір Максімов. Найбільш радісну реакцію викликала картина у тому числі „Правди", яка показує Леоніда Брежнєва і Міхаїла Суслова після перевороту і захоплення влади революціонерами в Москві, як вони тікають наперед до Праги, а відтак з Праги разом з Ґуставом Гусаком до Комбоджі під опіку Поль Пота.

Найбільше клопоту з переворотом у Москві, на думку підробленого числа „Правди", мав президент Картер, який вийшов у кінці зі складного положення в той спосіб, що новому революційному урядові в Москві вислав телеграфічно ґратуляції, а утікаючим Брежнєву й Суслову — кондоленції.

Олімпіяда в Москві проходить „по плану"

Москва. — Олімпіяда в Москві проходить майже точно так, як предбачував плян: усе йде справно, розміряно, все під контролею. Всілякі спроби відступлення від пляну, виявлення якоїсь індивідуальної ініціятиви злушувані в корені. Для забезпечення виконання пляну на вулицях міста, а спеціяльно на олімпійських площах і в олімпійському городку появилися нові контингенти міліціонерів і каґебістів.

Пресові кореспонденти повідомляють, що кожного дня в полудне заступник керівника совєтського Олімпійського комітету і рупор того комітету Владімір Попов має пресову конференцію з репортерами, на якій він намагається індоктринувати закордонних репортерів. Він повторяє усі відомі з попереднього дня рекорди і додає до них „марксо-ленінську аналізу" Одну з таких пропаґандивних лекцій, чи пак конференцій він розпочав ґратуляцією в'єтнамським журналістам та спортовцям за вислання в'єтнамського космонавта в совєтському міжплянетарному кораблі. На запит одного зі західніх репортерів, яке це має відношення до Олімпіяди, Попов гордо пояснив: „Бо бачите до космічних летів треба бути досконало витренованим атлетом. Це не припадок, що в СССР всі космонавти здобули титули заслужених майстрів спорту. І тому лет у космічні простори є також спортовим успіхом". Діялектичне вияснення Попова викликало сміх серед присутніх і на чергових конференціях він був обережніший зі своїми мудрощами.

Численні старі рекорди падають й спортовці в багатьох випадках устійнюють нові. Ясне, що перед у здобуванні рекордів ведуть „соціялістичні" СССР і Східня Німеччина. Деякі децизії суддів викликують протести серед глядачів, або від керівників національних команд і тренерів. Деякі дружини і змагуни відмовилися від уживання національних гимнів після їхніх перемог для протесту проти совєтської інвазії на Афганістан.

Але найпопулярнішими в Москві - на вулицях, у тролейбусах і автобусах та в підземці - є таки „тьоті з авоськами". Використовуючи наявність різних товарів, яких звичайно у Москві не видно, а які спроваджені спеціяльно на час Олімпіяди, жінки мають свої олімпійські змагання : котра з них встигне закупити більше товарів.

У світі

НА ГОЛОВНОМУ ШОСЕ в Литві, яке перетинає її заходу на схід та яке справлено перед теперішньою Олімпіядою й прозвано з того приводу Олімпійським, загинула в автовій катастрофі дружина Владіміра Борісова, одного з перших організаторів вільного професійного руху в СССР, а з нею її брат з дружиною та їх п'ятирічний син. Обзнайомлені з умовами на тому шосе, та ті, що переїжджали його останнім часом у дорозі зі Заходу на Олімпіяду заявляють, що шосе тепер густо обставлене міліціонерами, КҐБістами, військом, швидкости на ньому розвивати не можна з огляду на контролю і роблять з того висновок, що автомобільна катастрофа могла статися тільки при співдії совєтських органів. Чоловік вбитої у тій катастрофі В. Борісов, який живе тепер у Парижі, скликав там пресову конференцію і зложив на ній заяву, в якій сказав „немає найменшого сумніву, що смерть моєї жінки сталася завдяки наперед обдуманим злочинним заходам КҐб". Жінка Борісова Ірина Каплун, вже після виїзду чоловіка за кордон, продовжала видавати „Бюлетен СМОТ" — підпільний офіціоз Свобідної міжпрофесійної організації трудящих.

ПЕРЕДВИБОРЧА КАМПАНІЯ в Західній Німеччині до парляментарних виборів, які відбудуться 5-го жовтня ц.р., прибрала такі скандальні форми, що спеціяльно сформована незалежна комісія для нагляду над коректністю у виборах мусіла інтервеніювати. Перший її осуд був виданий проти карикатури лідера християнських демократів Франца Йозефа Штравса з Баварії в соціялістичному офіціозі „Форвертс" (Вперед). Карикатура представила голову Штравса у виді закровавленої пащеки лева, який пожирає баварську ковбасу. Ясне, що християнські демократи не поступаються соціялістам. Вони підкреслюють пов'язання лідера соціялістів з гітлерівцями, а його найближчих співробітників як наркоманів і фальшивників чеків. Обидві партії накрутили фільми зі своїми противниками, в яких осмішують і зогиджують їх до останнього. Німецька публіка, яка з початку трактувала ті всі напади як передвиборчі перетягнення, тепер публічно висловлює своє огірчення й питається „чи це має бути така демократія".

БОРОТЬБА ЛІВИХ ЕЛЕМЕНТІВ у Болівії проти недавно заінстальованої військової хунти триває далі. Після здушення спротиву в столиці Болівії Ля Паз ще трапляються поодинокі виступи розсіяних по місті боївок. Військові патрулі вбивають їх на місці. Хоч противники хунти на витримали наступу військових частин на провінції також і розпорошилися, то в різних місцях ще виступають поодинокі групи, які зривають мости, нищать телефонічні й телеграфічні лінії та підпалюють різні державні й фабричні будинки.

ЗАГАЛЬНО ВІДОМОГО В СВІТІ американського актора-коміка Пітера Селлерса поховано в Лондоні після спалення його тіла. Тіло його спалено на його виразно висловлену волю. В похороні, який був виключно приватний, взяло участь около тридцять приятелів, членів родини й обидві його жінки, колишня і теперішня. В похороні взяв також участь лорд Сновдон, колишній чоловік принцеси Марґарети, сестри англійської королеви Єлисавети II. Принцеса Марґарета саме тепер відбуває подорож по Канаді в напівофіційному характері

ЗГІДНО З РІШЕННЯМ англійського уряду на остров Дієґо Ґарсія відлетіли додаткові англійські частини спеціялістів. Остров Дієґо Ґарсія намічений на спільну англо-американську базу, де підготовляється приміщення й припаси для 12,000 американських морських піхотинців. Острів є частиною архіпелагу Чагос на середині Індійського океану, на якому вже побудовано цілий комплекс споруд, а між ними стартову дорогу для причалу й відлету літаків, яка може приймати найбільші в світі літаки, навіть типу Б-52, наземні й підземні магазини, радарову систему та розладувальні засоби для морських кораблів. Природні порти острова Дієґо Ґарсія можуть приймати найбільші кораблі, атомові підводні човни тощо. База на Дієґо Ґарсія стає ключовим пунктом довгого оборонного ланцюга від східньої частини Середземного моря аж до Тихого океану.

На Союзівці проходять Курси Українознавства

Учасники цьогорічних Курсів Українознавства на Союзівці з викладачами та з головним предсідником УНСоюзу д-ром Іваном Флисом (посередені у першому ряді) та управителем оселі Володимиром Квасом (другий ряд, перший зліва).

Союзівка. — Тут, на цій оселі УНСоюзу, вже 27-ий рік підряд відбуваються Курси Українознавства, що розпочалися у неділю, 20-го липня ц. р. На 20-ти курсантах, які прибули з різних частин Америки — ці курси залишають важливий імпакт на їхнє дальше життя — вони ж бо там не тільки вивчать і поглиблять своє знання із культурної спадщини України, але ще й приспорять собі приятелів.

Д-р Мирон Куропась навчає курсантів історію України від найдавніших часів аж до історії українського поселення в Америці. Його дві книжки — „Саґа про Україну" та „Українці в Америці" служать як підручники, що ними користуються студенти на цих курсах. Д-р М. Куропась є директором курсів.

Михайло Ваврищин, голова географічного відділу в середній школі в Торонто, Канада, вчить курсантів географію України та історію українського поселення у Канаді. Його дружина Галя познайомлює учнів із українською літературою.

Юрій Джуравець, учитель української мови в середній школі в Торонто, перепроваджує початкові, середні та заавансовані курси української мови. Його лекціями, записаними на магнітофонній стрічці, і книжками, користуються студенти на цих курсах.

Програма курсів також включає навчання про українське мистецтво — вишивку, розмальовання писанок, та українські народні пісні, чим займається Леся Куропась.

Ілейн Оприско, яка на протязі 30-ох років є інструктором танців, а сьогодні керівником українського танцювального ансамблю в Кергонксоні і Асторії, Н. Й., вчить тепер на Союзівці танці, приготовляючи курсантів до їхнього кінцевого виступу, що відбудеться у суботу, 9-го серпня.

Реасумуючи можна сказати, що поміж початковою, а кінцевою фазами курсів студенти займатимуться складанням іспитів, читанням, танцями і співом, і навчаючись про своє походження, може хтось із них вперше познайомиться із своєю українською ідентичністю.

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY
FOUNDED 1893

Ukrainian newspaper (SECD 530-420) published daily exept Sundays, Mondays, and holidays by the Ukrainian National Association, Inc. at 30 Montgomery Street, Jersey City, N.J. 07302

Second Class Postage paid at the Post Office of Jersey City, N.J. Accepted for mailing at special rate of postage provided for by Section 1130 of Act of October 3, 1917 — authorized July 31, 1918.

Статті і дописи, підписані авторами, не мусять відповідати поглядам Редакції. Редакція застерігає собі право в потребі виправляти і скорочувати надіслані матеріяли. Незамовлені матеріяли повертається тільки тоді, коли автор собі це виразно застеріг, долучивши заадресовану коверту з відповідною поштовою оплатою — За зміст оголошень Редакція не відповідає.

Передплата: на рік — $30.00, на півроку — $16.00, на 3 місяці — $9.00. Для членів УНСоюзу 65¢ міс. За кожну зміну адреси — 50¢. Чеки і "money orders" виставляти на "Svoboda"

P.O. Box 346 Jersey City, N.J. 07303

Арабські терористи

Після спроби вбивства колишнього прем'єра Ірану Шагпура Бахтіяра, під час якого арабські терористи, що їх вислали іранські урядові чинники, вбили французького поліциста і французьку жінку, три дні пізніше терористам удалось вбити на вулиці Парижу пострілами з приглушеної пістолі колишнього прем'єра Сирії Саляга ель-Бітара.

Саляг ель-Бітар був одним із провідних діячів та ідеологом демократичного націоналізму серед арабів. У Парижі він видавав журнал, присвячений розпрацюванні й поширюванні тієї духово-політичної течії серед арабів. Саме перед дверми дому, в якому приміщується редакція того журналу, він згинув. Після втечі зі Сирії 1966 року, у зв'язку з державним переворотом, що його вчинило крило Соціялістичної партії Баатс, одним зі засновників якої був Бітар, він поселився в Парижі, де посвятився розбудові й поширюванню тієї духовополітичної концепції, яка на його думку допоможе вийти арабським народам із існуючого хаосу і братовбивчої війни. Журнал, що його видавав Бітар критикував існуючі духові й політичні слабості арабських режимів, їхню історичну відсталість, їхнє заграванця із Совєтським Союзом і різними лівими течіями, пропагуючи модерний демократичний націоналізм. Журнал називався „Аль Агаа аль-Арабі", що в перекладі значить „Арабський ренесанс".

Після невдалого замаху на Бахтіяра та схоплення поліцією усіх п'яти учасників нападу та після вбивства Бітара не лише французька поліція, але й політичні чинники опинилися під обстрілом преси й публічної опінії. Французьке державне правління намагається далекоїдучими уступками й привілеями різним арабським елементам, у тому й терористичним організаціям, викликати прихильність арабських продуцентів нафти. Одначе така політика почала давати зовсім небажані наслідки.

А чи вплине вона на „приязнь" арабських продуцентів нафти, то це великий знак запиту. Бож терористи здебільшого зближені, або таки є членами різних лівих угрупувань, або таких угрупувань, які перебувають в орбіті совєтських впливів, отже чи і наскільки їхня діяльність виходить на користь Савдійській Арабії, Кувейтові чи Арабським Еміратам, можна мати дуже поважні сумніви.

АЯТОЛЛА ХОМЕЙНІ вислав аятоллу Мохаллату, свого представника в елітарній терористичній організації „Охоронники революції", до Керманшаху недалеко іракської границі з метою провірити події, які там останнім часом почали набирати загрозливого характеру. Керманшах лежить в головному нафтовому басейні Арабістану, провінції Ірану, компактно замешкалої арабами. Дотеперішні зудари на границі між Іраном і Іраком прибирають щораз більше на інтенсивності. Ще недавні спорадичні зудари невеличких груп пограничників, які вживають тільки ручну зброю, перемінилися у сильні бої, в яких по обидвох сторонах беруть участь більші з'єднання, які вживають скорострілі, міно — і вогнемети та гармати. Останніми днями в бої включилися й літаки прифронтової дії та гелікоптери. В глибині помітні більші концентрації військових з'єднань, які ще не впроваджені в акцію. Крім цього з іракського боку побудовано радіонадавчі пункти, які постійно пересилають пропагандивні передачі до іранськогонаселення та до його збройних частин.

Микола Лівицький
Президент УНРеспубліки в екзилі

СТАН УКРАЇНСЬКОЇ ВИЗВОЛЬНОЇ СПРАВИ

(2)

Бо одночасно із заявами про вірність до НАТО німецький канцлер Шмідт офіційно заявив, що приписи НАТО стосуються лише европейського терену і що навіть німецька конституція забороняє Німеччині встрявати в якісь конфлікти поза Европою.

Отже те, що мало б діятися, наприклад, в обширі Перської затоки, не торкається европейських членів НАТО, хоч вони у більшій мірі, ніж Америка, залежні від нафти, яка йде шляхами згаданого обширу. Виглядає також так, що якщо б ЗСА загрожувало окруження наслідком все більшого проникання залежного від Москви комунізму до країн Латинської Америки, то европейські держави не були б зобов'язані прийти з допомогою для ЗСА. Все частіше згадується в Европі про той факт, що НАТО є тільки оборонним союзом. І якби хтось пригадав думки видатних мілітарних стратегів, що для оборони треба часом переходити в наступ (хоч би політичного, а не мілітарного характеру), то на такого сміливця посипались би громи дезапробати.

В такій атмосфері французький президент Жіскар д'Естен на власну руку зустрівся з Брежнєвим, а німецький канцлер Шмідт, поговоривши „по душах" з президентом Картером у Венеції, вибрався у подорож до Москви, де він говорив вправді рішуче, але без успіху про справу Афганістану, і то після того, як у Москві недавно заявили міністрові закордонних справ Індії, що всякі розмови про Афганістан це втручання у внутрішні справи цього краю, а тому розмови на цю тему зайві. Тимчасом недавно в Москві проголошено про відтягнення десяти тисяч совєтських вояків з Афганістану, а це, правдоподібно, спонукало президента Картера скласти заяву під час свого перебування в Югославії, що ЗСА були б готові говорити на тему „переходової" розв'язки афганістанської проблеми.

Інші справи, які свідчать про брак єдности і рішучости Заходу, є менш важливі. Згадати можна про справу американських закладників у Теграні, яка має не тільки моральний, але й політичний характер, бо вона у великій мірі паралізує ЗСА в їхньому діянні. Европейські держави, крім словесних протестів і вимог, не застосували якихось поважних санкцій супроти Ірану.

Щодо важливої справи забезпечення постачання нафти, то виглядає так, що кожна европейська держава діє на свою власну руку, намагаючись утримати добрі відносини з багатими в нафту арабськими країнами. Цим пояснюється, певно, і постанова держав Спільного Европейського Ринку про визнання права на самовизначення для палестинців і притягнення до переговорів про мир на Близькому Сході палестинської організації, очолюваної Арафатом — і то в кілька днів після заяви Арафата, що його організація далі має на меті знищення Ізраїля, як незалежної держави. Справа Ізраїля — побіч її моральних аспектів, має те велике значення, що з неї користає Москва, підтримуючи непримиренні арабські держави і настроюючи їх проти Заходу, спеціяльно проти ЗСА.

В цій справі Захід мусів би вже давно прийти до якогось недвозначного рішення: або вимагати від Ізраїля відтягнення його військ з окупованих ним територій, даючи реальне забезпечення дальшого існування держави жидівського народу шляхом, наприклад, постійного стаціонування сильних мілітарних формацій на території Ізраїля; або підтримати прагнення Ізраїля затримати деякі окуповані території, щоб далі існувати у „безпечних кордонах". Так, як воно є сьогодні, це не розв'язує ані справи безпеки Ізраїля, ані арабської ворожости до Заходу, ані постійних інтриг Москви на Близькому Сході, ані забезпечення нафтою держав Европи й Америки.

Варто ще звернути увагу на деякі справи. Захід не допоміг ані Угорщині в 1956 році, ані Чехо-Словаччині в 1968 році. Але совєтські танки злушили угорське повстання протягом кількох тижнів; а тому можна б припускати, що Захід не мав часу на якусь поважнішу реакцію, хоч усе говорить за те, що ніякої реакції однаково не було б. Чехо-Словаччина не ставила збройного опору і не зверталася, у відміну до Угорщини, з проханням допомоги до Заходу.

В Афганістані натомість вже півроку ставлять завзятий опір тамошні борці за свободу. Чи їм хтось допомагає? Є якісь невиразні відомості про незначну допомогу з боку червоного Китаю. Але в країнах Заходу немає ніяких навіть закликів про потребу допомогти афганським борцям проти агресії Москви. Навпаки, недавно новий державний секретар Маскі заперечив чуткам, нібито Америка має намір постачати зброю афганським борцям.

Таким чином, якщо афганцям як видно з усього не допоможуть, то їх врешті-решт знищить колосальна перевага совєтсько-російських військ. Коли ж ідеться про Москву, то вона завжди безпосередньо чи посередньо, наприклад, при допомозі кубинців — приходить з допомогою своїм агентам у країнах непросовєтського світу.

Є познаки, що із справою Афганістану станеться те саме, що й з Угорщиною чи Чехо-Словаччиною: про неї почнуть потроху забувати на Заході. Москва може вдатися до якихось невеличких жестів, які заспокоять сумління Заходу і приспять його чуйність. А тоді знову активізується „детант", почнуться довгі переправи, торгівля тощо з СССР, під час чого Москва закріпиться в Афганістані і почне готовитися до чергової агресії. Як зможе Захід прийти з допомогою, скажімо, Пакістанові чи Іранові, якщо він крім протестів і лише частинних санкцій — головно з боку ЗСА — не зміг допомогти Афганістанові?

Ще одна дуже симптоматична справа. Обурення Заходу з приводу совєтської агресії на Афганістан пояснюється головним чином тієї обставиною, що Афганістан не входив, мовляв, у сферу впливів СССР, у відміну до Чехо-Словаччини чи Угорщини. Таким чином підтверджується одна річ, про яку нерадо говорять політики західнього світу, а саме: десь там на нарадах із Сталіном в Теграні, Ялті чи Потсдамі таки віддано середньо-східню Европу у сферу впливів СССР. Це стосується т.зв. сателітних країн. А що ж говорити про неросійські народи, що входять у склад СССР! Їх просто віддано на поталу Москві, вони, в розумінні Заходу, являють собою лише внутрішню справу СССР і про них зовсім не згадується хібащо в порядку т. зв. людських прав і то лише в останньому часі кількох років і без належної настирливости.

Реасумуючи вищесказане про нинішню міжнародну ситуацію, тяжко передбачити, чи і що будуть робити держави вільного світу у власній обороні проти агресивного російсько-совєтського імперіялізму. Чи вони здобудуться на якусь одностайну й рішучу стратегію супроти СССР, чи, повернувшись до „детанту", будуть мимоволі підготовляти свою власну загибель, це їх справа. Тут ми справді безсилі, щоб „повчити" Захід. Але покищо немає абсолютно жодних познак, щоб вільний світ з метою власної самооборони підтримав визвольні рухи як т. зв. сателітних народів, так і тимбільше тих народів, що входять у склад СССР. Отже всі ці народи можуть і під цю пору, як раніше, розраховувати лише на свої власні сили в боротьбі за свободу і незалежність.

На які власні сили можемо розраховувати ми, українці? Передовсім на ті, що перебувають у підневільному стані на батьківщині. Я не раз твердив і повторюю це також тепер, що українцям, які перебувають у країнах вільного світу, може припадати тільки допоміжна роля. Якщо в Україні — в момент захитання й упадку російсько-совєтської імперії — не буде великих і національно-державницько свідомих сил, то це буде для української визвольної справи великою трагедією, якщо не цілковитою катастрофою.

Трудно провести в наших обставинах, — коли ми живемо за „залізною заслоною" в стосунку до наших земляків на батьківщині, а ці останні перебувають в умовах страшного терору і тиску з боку окупаційної влади, — докладнішу аналізу тих сил, які сьогодні перебувають в Україні. Виявили себе назовні лише т.зв. дисиденти, які відверто протестували проти утисків режиму і які за це здебільшого караються у в'язницях і в таборах заслання. Вони покликалися в багатьох випадках на приписи совєтських конституцій і на ленінську національну політику, що в умовах їх відвертих виступів є цілком зрозуміле. Але скільки є таких серед українців на батьківщині, які однозгідні з дисидентами? скільки є таких, які з підпілля провадять боротьбу з московською окупацією? і як глибоко в народні маси — інтелігенцію, селянство, робітництво і молодь усіх прошарків — пішла національно-державницька свідомість, — цього ми докладніше проаналізувати, повторюю, не можемо.

Є, проте, дані, навіть чисто психологічного характеру, які дозволяють твердити, що в момент, як я це називаю, „вирішальних подій" вибух національно-державної свідомости і відповідна дія, цим вибухом викликана, буде, може, в стократ сильнішою, ніж то було в 1917 і послідуючих роках. На це мусимо і можемо покладати наші надії і відповідно до цього скерувати нашу діяльність.

Одначе, допоміжна роля українців у вільному світі може бути в майбутньому і вже тепер дуже корисною, а в деяких випадках навіть вирішальною. Бо не забуваймо, що успіх нашої визвольної справи залежатиме не тільки від того, як до нас поставиться в майбутньому нині байдужий до наших справ зовнішній світ. Пригадаймо собі, яку велику ролю відіграла чехо-словацька чи польська еміграція під час і після закінчення Першої світової війни.

В якому стані перебуває нині українська діяспора? Великі розходження, розбиття, навіть певний хаос української політичної думки — я не думаю, що сказаного забагато для схарактеризування нашої внутрішньої ситуації в діяспорі. А, властиво, все це не таке трагічне і не дає підстав до непоправного песимізму. Бо все можна б легко направити і створити зовсім інший, ліпший стан. Тим більше, що і при нинішньому стані розбиття українців в діяспорі здобуваються на досить широкі і солідно поставлені акції.

Те, що в нас має місце така велика різнородність поглядів на шляхи, якими мала б іти наша визвольна політика, в цьому немає великої біди. Це є нормальним явищем у демократичних суспільствах, а тим більше серед тих, які репрезентують нарід поневолений. Кожна бо політична течія намагається вишукати, на її погляд, найспасенніший шлях до здійснення нашої остаточної мети. Біда полягає в тому, що кожний (або майже кожний) з різнородних політичних поглядів виключає, як шось абсолютно неприпустимого чи навіть національно злочинного, погляди своїх противників, і що кожна (особливо з тих, що є тільки ще в стані свого постання) політична течія починає не з позитивного представлення своєї політичної програми щодо шляхів нашої визвольної політики, а з, так би мовити, „негативізму", себто з безоглядної критики своїх противників і навіть заперечування всякої рації існування і дії інших політичних поглядів.

(Продовження буде)

Микола Шпитко

Коли робітник втрачає хворобову допомогу

Якщо здоров'я неспроможного до праці робітника поправиться до тієї міри, що він зможе виконувати значну заробіткову працю, то з тією хвилиною він втрачає право на допомогу, яку й не виплачують йому також тоді, якщо він не повернеться до своєї праці. Знову ж, якщо робітник повертається до праці, не зважаючи на його важке пошкодження, його право на допомогу може бути продовжене, до цієї пори, доки він не закінчить свою працю на т. зв. пробу, бож у загальному, якщо робітник повернеться до праці, заки поправиться його здоровний стан, він працює пробний час. Під час цієї проби, працюючи, він завжди отримує допомогу: ця проба може тривати дев'ять місяців, без огляду на те, який буде його заробіток.

Праця на пробу є на те, щоб хворому дати можливість і нагоду доказати свою спроможність до роботи. Звичайно, тоді робітник заробляє більше чим 50 долярів. Самозатруднений робітник, який втрачає більше чим 15 годин праці в місяць, зараховується також до працівників на пробу. Після дев'ятьох місяців Управління соціяльного забезпечення перевіряє справу, і якщо побачить, що даний робітник уже спроможний працювати, то продовжує платити допомогу ще на протязі трьох місяців, і аж по їхньому упливі припиняє заплату. Однак, якщо Управління соціяльного забезпечення ствердить, що робітник ще неспроможний працювати, продовжує платити йому хворобову допомогу.

Щоб чітко все це собі уявити, подаю кілька запитів і відповідей, що вияснять справу хворобової допомоги.

• •
•

Що діється, коли особа, яка отримувала хворобову допомогу, осягне 65 років?

Особа, яка отримувала хворобову допомогу, осягнувши 65 років життя, переходить до категорії пенсіонерів і їй виплачують цю ж саму допомогу. Однак, крім цього вона й користується своїми пенсійними привілеями, це означає, що вона працюючи, може заробити у 1981 році 5,500 долярів, не зазнавши ніяких відтягнень.

• •
•

Чи Управління соціяльного забезпечення має програму реабілітації для осіб неспроможних до праці?

Так. Управління соціяльного забезпечення повинно відсилати хворих робітників до стейтової реабілітаційної програми, щоб там ствердили чи існує можливість знайти робітникові працю. Однак треба сказати, що тільки незначне число робітників неспроможних працювати одержує працю після реабілітаційного вишколу.

• •
•

Який протяг часу повинна бути жінка заміжна за робітника неспроможного до праці, щоб отримати допомогу в його рахунок?

Звичайно, один рік.

• •
•

Чи існує якась винагорода за пошкодження здоров'я робітника і хворобова пенсія?

Усі країни Америки мають програму рекомпензати і виплачують хворим робітникам допомогу. Однак вони виплачують допомогу тільки у тому випадку, коли здоров'я робітника було пошкоджене при праці. Але не більше як п'ять відсотків робітників неспроможних до праці шпадають під цю категорію.

• •
•

Чи може одночасно одна особа отримувати і рекомпензату і допомогу?

Так, але сума обидвох допомог не сміє перевищити 80 відсотків її заробітку в останніх роках перед її фізичним пошкодженням.

• •
•

Чи може одна особа отримувати у той же самий час хворобову допомогу від Управління Ветеранів і хворобову пенсію від соціяльного забезпечення?

Так, закони соціяльного забезпечення не забороняють цієї подвійної допомоги.

(Закінчення на стор. 4)

Омелян Пріцак

ЩО ТАКЕ ІСТОРІЯ УКРАЇНИ?

(Доповідь виголошена 17-го травня 1980 року на відзначенні 30-ліття УВАН у ЗСА)

(2)

Прибувши до Києва, Максимович зразу взявся ґрунтовно вивчати пам'ятки староруського письменства, що в свою чергу стало для нього стимулом до студії історії. Якраз у той час (1835 рік) почав діяти у московському університеті перший університетський професор „російської" історії з доброю методологічною підготовою німецького топу. Ним був довголітній приятель-ворог Максимовича, син російського кріпака Михаїл Погодін (1800-1875), з яким Максимович до кінця свого життя був у шляхетному науковому двобою. Власне Погодін видвигнув був гіпотезу про велікоруське походження староруської мови і київської держави, про переселення великорусів на північ у зв'язку з монгольською інвазією і про запустіння України, яку тільки у XVI-XVII ст. сколонізували вихідці з Галичини і Волині. Максимович почав діялог, який властиво триває і донині. Він у численних взірцевих монографічних („цеглинках"), що появлялися звичайно у формі листів до Погодіна, застосував до досліджуваного періоду методу точного досліду, перейнятої ним із систематичної ботаніки, і вказував понад усякий сумнів нестійкість основної тези Погодіна.

Старанням Максимовича засновано комісію для розбору давніх актів при канцелярії генерал-губернатора Південно-Західнього краю (Правобережної України) що мали основним завданням доказати документально безпідставність претенсій поляків на ті землі (це стало актуальним після обох польських повстань 1830/31 та 1863 рр.).

Микола Іванишев (1811-1874), ученик Фрідріха Карл фон Савінь (1779-1861), творця берлінської юридично-історичної школи, поклав підвалини для славного „Архіву Південно-Західньої Росії", а його наслідник Володимир Антонович (1834-1909) створив першу університетську „школу" істориків України, т. зв. Київську документальну історичну школу.

Антонович і його учні видавали документи, писали монографічні дослідження та історії поодиноких земель — але не займалися теоретичними питаннями. Вони ж офіційно працювали в системі імперської „російської" історії.

Тільки коли наслідком польсько-української згоди в Галичині, ученик Антоновича, Михайло Грушевський (1866-1934), включив виклади історії України до куррікулюм львівського університету, настав перелім. Грушевський був свідомий своєї місії і у „вступнім викладі з давньої історії Руси", виголошенім 30-го вересня 1894 року, він недвозначно з'ясував предмет, який він буде викладати. Хоча Грушевський не мав своєї окремої катедри історії України й офіціяльно він був у львівськім університет тільки професором при катедрі всесвітньої історії „із руським викладом" — він послідовно і систематично творив свою маєстатичну будову — історію України-Руси. Бож, — як він писав у своїй автобіографії „написання суцільної історії України, — рано, ще в Київських часах стало моєю задушевною гадкою, до певної міри питанням чести своєї і свого покоління".

Не осягнувши офіціяльного визнання своєї дисципліни у системі австро-польської Галичини, Грушевський мав на цілі добитися того на ширшій арені — у структурі Імператорської Академії Наук у Санкт-Петербурзі, через яку він — цілком слушно — сподівався пробити вікно в Европу. Нагоду для того дав ліберальний інтелектуальний клімат серед деяких членів Академії, головно Володимира Ів. Ламанського (1833-1914) та Алексія А. Шахматова (1864-1920), коротко до першої російської революції. Тоді, в 1904 році, Грушевський опублікував свою відому програмову працю п. з. „Звичайна схема ‚руської' історії і справа раціонального укладу історії східнього слов'янства". Тут треба звернути увагу на те, що праця Грушевського появилася у виданнях Імператорської Академії Наук українською мовою, хоча тоді заборона вживання української мови не була ще знята.

Грушевський мав частковий успіх. Деякі визначні російські історики, між ними Александр Євгенєвич Пресняков (1870-1929) та Павел П. Смірнов (1882-1947) прийняли його схему беззастережно і старалися застосувати її до історії Росії у своїх працях. Але загального признання схема Грушевського не знайшла серед російських істориків і не стала невід'ємною частиною російської історографічної думки. Большевицька революція, крах українізації при кінці 1920-их років зробили із Грушевського не-людину, а його твори та схема були цілковито проскрибовані.

Крім того від 1930-их років совєтська історична наука пішла своїм окремим шляхом від европейської та американської наук.

Так то спроба Грушевського впровадити у першій четвертині нашого століття знов історію України у структуру світової історії в основному не вдалося. Українська історична наука залишилась або провінцією російської („радянської") історичної науки, або — це заторкає еміграційну історіографію — ігнорується західньою історичною наукою. Із-за того поміж українською і світовою наукою не могло дійти до спільної мови.

III

Після семилітньої підготовчої праці у 1975 році заіснувала на українськім історичнім фронті драматична зміна. Найстарший і найбільш престижевий американський університет, Гарвард, встановив у своїй структурі постійну, вивіновану „катедру історії України ім. Михайла С. Грушевського". У зв'язку з цим українська історія одержала своє міжнародне визнання.

Ясна річ, нововизнана дисципліна мусіла прийняти на себе обов'язок самовизначення — це дуже складна і відповідальна справа.

Немає сумніву в тому, що це єдиний лінеарний історичний процес. Одначе світова історія в цілому („універсальна історія") як предмет досліду для однієї людини — сьогодні неможливий, хоча ще недавно (1920-1931) англієць Герберт Джордж Веллс (1866-1946) посвоєму зреалізував такий плян.

Арнольд Джозеф Тойнбі (1889 р-) — представник „правої" течії — приймає не держави, а „цивілізації" як свою одиницю досліду („real unit of history", 1934), як відомо, він нарахував, що протягом шести тисяч історичного буття людини таких одиниць було двадцять одна, із латино-християнською, яка єдина ще досі не застигла.

Для Іммануеля Воллерштайна, американського представника французької школи „Annales"-ів („ліва" течія), тільки світова імперія і світова економія є властиві одиниці студій", при чому в центрі уваги повинні стати суспільні формації даної імперії, у яких відбувається діялектичний процес функціонування: контрадикції, що врешті доводять до периферіялізації даної імперії, цебто до її колонізування новою імперією (1974).

У такому інтелектуальному кліматі, мені здається, що концепція представника малої нації, голляндця Пітера Гейля (1887-1966), у його „Дебатах з істориками" (1958) заслуговує на увагу. Він пише: „Я можу прийняти західню цивілізацію як реальну одиницю (історії), але це складена одиниця, при чому складові частини є не менше реальні як цілість. Прийняти, що цивілізації це найменші ясні одиниці для дослідів — це те саме, що встановити майже неможливі стандарти. Таке поле досліду настільки велике, що переходить можливості розуму збагнути. Тому ніщо не є більш нормальне, як прийняти за базу для досліду малі структури, нації і держави, через які життя проявляє себе для дослідника більш безпосередньо та більш інтенсивно".

Отже нація, у нашому випадку, випадку України, може підходити як така найменша одиниця для історичного досліду.

(Продовження буде)

Страсбурґ — за свободу переслідуваних в Україні

У Страсбурзі кожного року на Зелені Свята відбувається зустріч українців східньої Франції, що її організує о. крил. П. Когут при співпраці співбратів о. І. Лужецького, о. М. Длубака, а від кількох років регулярно долучується до них о. Гаргай з Фрібургу з Німеччини, а колись ще приїжджав сьогодні покійний, о. Волянський.

Ці зустрічі — це не припадок і не на те тільки, щоб люди зійшлись поговорити та випити склянку вина. Навпаки, кожне таке зібрання вірних аж з трьох душпастирств призначене на відзначення річної імпрези, що її поручає наша світова Централя СКВУ або що самі організатори її плянують.

В 1979 році, що був "Роком Дитини", зустріч проходила під гаслом: "Дитина — скарб народу". Тому реферати як по-українському, так і по-французькому виголосили молоді студентки, а також частину програми виконали учні народної та середньої шкіл.

В цьому році, 1980-му, на заклик СКВУ всенародна зустріч була під гаслом: "За свободу переслідуваних в Україні, за солідарність з братами і сестрами у вірі."

Хоч центром зустрічі є Страсбурґ, проте починається вона та кінчається в мальовничій околиці Маквілер, де розташована всім уже добре відома Українська Обитель. В зелену суботу ще далеко до заходу сонця були вже заповнені приміщення т. зв. "Малої України". Так називають Обитель Маквілер місцеві французи. Були тут гості з далекої Канади, з Югославії, зі сусідніх країн і з самої Франції. Найчисленіша група була з Німеччини, в тому багато пластунів.

Приємно було проходжуватись серед прибулих гостей, бо майже всюди дзвеніла українська мова, що лучила всіх присутніх в одну велику родину.

Після вечері пластуни попросили присутніх взяти участь у їхній ватрі, під час якої три юнаки склали пластове приречення. Зворушливою хвилиною було, коли при сяйві палаючої ватри виднів синьо-жовтий стяг України, а біля нього стояли три юнаки і заявляли, що "будуть вірні Богові й Україні". Дай Боже, щоб цю обітницю додержали вони до кінця їхнього життя. Була пізня година, як учасники цієї пам'ятної ватри розходилися до кімнат. Долинами маквілерської околиці стелився туман, а поверх нього лунало ще ехо молодечої пісні "Ми ростем, ми надія народу..."

Другий день, неділя Зелених Свят — це день всенародної зустрічі, день на пошану й оборону наших ув'язнених і переслідуваних братів на Україні. Вже від 9-ої год. ранку з'їжджалися вірні зі східньої Франції. Не бракувало також з дальших місцевостей та околиць, а також з Парижу — чисельна група сумівців. Було понад сто осіб з Німеччини й то навіть з далеких місцевостей, як Берлін, Бремен і Регенсбурґ. Кілька родин з Бельгії та Канади й гості з Югославії.

О десятій годині була вже заповнена парохіяльна церква Страсбургу св. Софія. Богослуження відправляли о. крил. П. Когут, о. М. Длубак і з Німеччини о. Гаргай. Гарно співав хор з Нового Ульму під управою Є. Задарка. Завівтарними хлопцями були ті, що ще тому тільки півтора року прибули з України. По обох боках тетрапоту стояли прапороносці з українськими прапорами, на яких видніли образи Матері Божої та Архангела Михаїла.

Зібрані вірні в церкві дуже скоро перетворились у молитовну громаду. Забуваючи "життєві печалі", всі вірні благали Бога про різні потреби, а головно з наміренням дня молилися за "страждущих братів наших". Науку — слово про Зіслання Святого Духа, пов'язуючи з сьогоднішнім нашим завданням, виголосив о. М. Длубак. Він звернув особливу увагу на конечність постійної молитви за наших ув'язнених і переслідуваних братів. Мовляв, матеріяльно тільки рідко можемо їм допомогти, але молитвою весь час.

Влучний приклад подав о. Михайло, коли сказав, що ми тут, у цій церковці Св. Софії, що приїхали з різних країн, говоримо різними мовами, наче апостоли в день Зіслання Святого Духа, але лучить нас усіх спільний дух, спільна молитва за нас і за тих, що тілесно далеко від нас, але духово так близько.

Багато вірних приступило до Св. Тайн, щоб бути не тільки учасниками, але й причасниками Божественної Літургії.

З церкви всі вірні перейшли до Культурного Центру міста Страсбургу, де в просторій залі засіли до спільної трапези. Після молитви, що всі відспівали, був обід, що його приготовили працьовиті Сестри Служебниці при допомозі жертвенних і частих помічниць обителі Маквілер. Після доброго обіду всі учасники перейшли до другої частини залі, де по боках сцени висіли українські прапори.

Тут розпочалася академія, яку започаткував згаданий хор з Нового Ульму. Полилась перша пісня "Сей день..". Завдяки добрим голосам та здібному й енергійному диригентові, хор з першої пісні захопив публіку та витворив настрій, що годиться на академії за солідарність з нашими терплячими братами. Відтак хор проспівав ще "О, милий Боже України..." та ще дві пісні, за які кожний раз одержував бурю оплесків, що були не тільки нагородою за проспівані пісні на сцені, але також за чудові мелодії під час Богослуження. Успішним був виступ всім уже добре відомої співачки Одарки Мазурик, що їй акомпаньювала гостя з Канади Зеня Кушпета.

Першою піснею була молитва "Богородице, Діво". Слова молитви та чудовий голос співачки очарували всіх присутніх, публіка просто завмерла, щоб опісля вибухнути грімкими оплесками. Те саме повторилося при другій пісні "Любіть Україну". Також інші пісні милої співачки мали великий успіх. Оплески були також і для молодої вродливої піяністки Зені Кушпети, що опанувала своє мистецтво до вершин.

Зі словом виступив п. Даревич, також гість з Канади, привітавши присутніх від земляків з далекої Канади. Зложив подяку організаторам та всім учасникам цієї академії, що відгукнулись на заклик СКВУ й відзначають цей день "За свободу переслідуваних в Україні". Дальше він пригадав про трагічну долю наших братів в Україні, а головно ув'язнених і переслідуваних, що караються по тюрмах і на засланні.

Хор "Дніпро" із східньої Франції — Мюльгуз — Сошо — щойно починає свої перші кроки. Його зорганізував і ним диригує М. Підсадний. В хорі різного віку співаки, від 15 до 70 років. Репертуар хору досить легкий, але певний, тому присутні, що перший раз чули цей ансамбль, прийняли його тепло й заохочуючо.

Вже до традиції належить виступ у Страсбурзі бандуристів під проводом М. Матвієва і при співпраці віртуоза бандури Ю. Дубицького. Квартет, у склад якого входило три бандури й одна гітара на зміну з контрабасом, заграв дві мелодії та відспівав дві пісні при акомпаніяменті ансамблю. Ця інструментальна група зробила великий прогрес і тому не дивно, що публіка прийняла їх з радістю.

Зі словом по-французьки, що його підготовила редактор франкомовного журналу "Ешанж" Калина Угрин, виступив Петро Сеник з Бельгії. Добра вимова й дикція промовця улегшили французам і французькомовному слухачеві, — йдеться тут про молодь і мішані подружжя, — зрозуміти долю України у її змаганнях до самостійного життя.

Під кінець ще виступив балет зі Страсбургу "Розмарен" під управою В. Дубчака. Це був надлаток, бо початково ця точка не була предбачена. Ця мистецька група вже добре відома страсбурзькій публіці, проте кожний раз приймають її з великим захопленням і вдоволенням.

Кінцевою точкою програми було слово організатора та промотора цього величавого дня о. декана крилошанина П. Когута. Він у першу чергу сердечно подякував усім виконавцям і сказав, що оцим відзначенням, цією всенародною зустріччю ми творимо поміст-зв'язок поміж нашими рідними там, в Україні, та на засланні, та нами, тут, у діяспорі. Далі він дякував преподобним Сестрам Служебницям та їхнім помічницям, які приготували смачний обід і працювали в буфеті.

На закінчення злучені хори та всі присутні відспівали "Ще не вмерла Україна", проте не відразу розходились учасники зустрічі додому. В сусідніх залях були виставлені до продажі численні дитячі книжки, шкільні підручники та інші вартісні книжки, а також тризуби, наліпки на авта "Україна", українські платівки тощо. Майже кожний старався придбати якусь пам'ятку, а тим самим дати в руки нашому доростаючому поколінню знання про Україну, при тому піддержуючи українське видавництво.

Травневе сонце, що цілий день так щедро розсипало свої теплі проміння, поволі спускалося до обрію, а наші прочани модерні "запрягали коні" та рушали домів. Декому було ще далеко "поганяти". Проте всі були підбадьорені й заохочені до дальшої дії в обороні рідних братів. Раділи й тим, що бачили так багато молоді і на сцені, і в гурті тих, що помагали при обслузі, що поширювали українську книжку, давали наліпки на авта. На залі головно було багато молодих подруж. Отже, Богу дякувати, не всі "пропали", є ще багато таких, що можуть гордо співати: "ми ростем, ми надія народу".

М-а.

Літературно-мистецьке „матіне" в Бостоні

В неділю, 20-го травня, 79-ий Відділ СУА в Бостоні постарався для української громади про час духовної насолоди, влаштувавши в залях Інтернаціонального Інституту літературно-мистецьке „матіне" поетки Міри Гармаш, мистця Романа Василишина та піяністки-солістки Марти М. Цибик із співучастю піяністки-акомпаньяторки Лідії Бульби.

Поетеса Міра Гармаш читала поезії з її чотирьох виданих книжок, кілька нових ще недрукованих; переклади з чужих літератур, а вкінці сатиричні епіграми „Абревіятури й асоціяції", ілюстрованні прозірками з відповідних малюнків роботи Романа Василишина, які на великому екрані висвітлював мистець.

Авторка зворушливо віддала свою мелодекламацію „Поет на чужині" в супроводі піяністки Лідії Бульби, котра чутливо акомпаньювала оригінальною музикою поетеси.

Піяністка Марта Цибик виявила добру техніку й інтерпретацію вибраних творів: три прелюди Барвінського, „Пісню" Ревуцького та „Гуцульський танок" Рудницького, і при закінченні дістала належне признання публіки.

За зворушливі виступи поетка і піяністка одержали китиці гвоздиків.

Закривши літературну частину, Таня Витвицька відкрила виставку графічних творів Романа Василишина, які були розвішані у двох залях інституту. Мистець є графік, маляр і скульптор, який вже має чимало власних і збірних виставок в українських і американських середовищах і який був одним із двох мистців міста Філядельфії, допущених до участи у виставці американського мистецтва в Конгресовій Палаті в Парижі з нагоди 200-ліття американської державности, показавши 53 графічні твори і збірку екслібрисів.

За кавою і тістечками присутня публіка мала на кінець нагоду особисто поговорити з мистцями і висловити свої враження з цієї цікавої культурної імпрези.

Оксана Пясецька

ТОВАРИСТВО СВЯТА СОФІЯ
— КОМІСІЯ ПАТРІЯРШОГО ФОНДУ
повідомляє:
на ПАТРІЯРШИЙ ФОНД зложили:
III — 80

по 500.00 дол. — Емілія Вох, на свіжу могилу мужа бл. п. Петра Воха;
по 100.00 дол. — Н. Н., Іван і Анастазія Пирдко, Марія і Роман Погорецькі та Лариса і Адріян Долинські в пам'ять бл. п. Евгенії Чорній, д-р Роман і Лідія Смик, як нев'янучий вінок на могилу бл. п. Богданни з Глібовицьких-Тарнавської;
по 50.00 дол. — д-р Павло П. Бабяк, Адам Морачевський, Марія Форостина, в пам'ять проф. Дам'яна Горняткевича;
35.00 дол. — Український Демократичний Клюб;
по 25.00 дол. — Ірина Ільницька, Евген і Марія Цибики, в пам'ять бл. п. проф. Дем'яна Горняткевича;
по 20.00 дол. — Олена і Степан Кульчицькі, Люіса М. Москаітіс, в пам'ять бл. п. Марії Дмитренко, мами Христини Вільсон;
10.00 дол. — о. Петро Огірко.

Бунтон, Н. Дж., замість квітів на могилу бл. п. Василя Дячука.
Зібрали: Василь Осадчук і Стефанія Богославець.
20.00 дол. — Дмитро Сарафанюк;
15.00 дол. — Ольга Дячук;
по 10.00 дол. — Юліян Філь, Данило Петрочко, Василь Пасічняк, Василь Осадчук, Стефанія Богословець, Степан Богословець;
5.00 дол. — Юрій Бордей.

Листа ч. 1233, Лос Анджелес, Каліфорнія.
Зібрав д-р Олег Снилик.
100.00 дол. — д-р Олег Снилик;
по 50.00 дол. — д-р Орест Веселий, Ірина і Мирослав Когут, інж. Тарас Козбур;
30.00 дол. — д-р Дарія Рижевська;
по 25.00 — Петро і Марія Білий, Петро Болехівський-Боян, Остап Гац, Мирослава Крук, д-р Мирослав Полотнянка, Марія Турчин;
по 20.00 дол. — Микита Долинюк, Петро Якимів;
по 10.00 — Петро Балей, Ярослав Блищак, Володимир Божик, Калина Гірка, Іван і Ірина Гриців, Богдан Княгницький, інж. Богдан Микитин, Ярослав Сарапук;
по 5.00 дол. — Іван Басараба, Іван і Анна Бухай, Евген Людкевич, Володимир Прокопович.

Листа ч. 9.
Збирали Андрій Горський і Микола Штинь.
50.00 дол. — адв. Роберт Таблак;
по 25.00 дол. — Степан і Іванна Бук, Андрій Горський,, Іван Данилик, Дмитро Проць;
по 20.00 дол. — Михайло Болотенний, Михайло Мартинишин, Іван Ліщак, Олекса Рибалт, Теодор Свердан, Микола Штинь;
по 15.00 дол. — Степан Торський, Петро Рудяк;
по 10.00 дол. — Степан Василевич, Микола Бреньо, Василь Гаврилко, Дмитро Глива, Еміль Гнатів, Іван Торський, Михайло Ґудз, Теодор Кулинич, Микола Леник, Петро Масний, Василь Прокопик, Ілько Рівняк, Іван Стрілка, Василь Сухар, Михайло Юркевич;
по 5.00 дол. — Теодор Антончак, о. Петро Весоловський, Микола Волошин, Дмитро Голубець, Григорій Гуменюк, Катруся Дениро, Михайло Копчик, Василь Мельникович, Микола Стадник, Василь Стиранець, Михайло Хорос, Микола Яж;
2.00 дол. — Михайло Теліщак;
1.00 дол. — Степан Плоскодняк.

Комісія Патріяршого Фонду Товариства Свята Софія висловлює щиру подяку усім Вельмишановним Збірщикам і Жертводавцям.

Датки на Патріярший Фонд можна складати на руки уповноважених збірщиків або висилати на адресу:

St. Sophia Religious Association
— Patriarchal Fund
7911 Whitewood Road • Philadelphia, Pa. 19117

Всі датки на Товариство Свята Софія — Патріярший Фонд можна відтягати від податку. IRS No. 23-74380645.

Повідомляємо, що 23-го липня 1980 року, несподівано, померла у Вінніпеґу, Канада,

бл. п.
ДАРІЯ-ОЛЬГА
з НИЖАНКІВСЬКИХ
СНІГУРОВИЧ

Залишила в невимовному смутку:
чоловіка — ТАРАСА-ЮРІЯ
доньку — ЕВГЕНІЮ-УЛЯНУ
доньку-братаницю — ДАРІЮ-ЕВГЕНІЮ
брата — БОГДАНА (БАБАЯ)
сестру — НАТАЛКУ ВОЙНОВСЬКУ
велику Родину і ще більшу скорбну
Українську Громаду в діяспорі і в Україні

ПОХОРОНИ відбулися в Вінніпеґу, Канада, 26-го липня 1980 року.

Центральне Об'єднання Буковинських Українців у ЗСА

ділиться сумною вісткою з своїм Членством та Українським Громадянством, що 22-го липня 1980 р. відійшов у Вічність у Клівленді, Огайо

сл. п. д-р мед.
ЕВГЕН ОМЕЛЬСЬКИЙ

народжений 1901 р. на Буковині, медичні студії і спеціялізація у Відні, лікар у м. Черніцях, Німеччині й в Америці. Чесний Батько А. К. „Запороже", відомий громадський діяч на Буковині й Америці, видатний Меценат Українського Гарвардського Інституту.

ВІЧНА ЙОМУ ПАМ'ЯТЬ!

•

Синові Покійного висловлюємо наше глибоке співчуття.

Управа

В ЧЕТВЕРТУ, НЕВИМОВНО БОЛЮЧУ РІЧНИЦЮ СМЕРТИ
Найдорожчої
ДРУЖИНИ, МАМИ І БАБУНІ

бл. п. ЕВГЕНІЇ
КНІГИНИЦЬКОЇ
з БОКСІВ

будуть відправлені
ЗАУПОКІЙНІ БОГОСЛУЖЕННЯ
у п'ятницю, 8-го серпня 1980 року
В ЦЕРКВАХ:

Рождества Пресв. Діви Марії, Лос Анджелес, Каліф.;
св. Юра, Ню Йорк, Н. Й.;
св. Николая, Торонто, Канада;
Преображення Господнього, Кіченер, Онт., Канада,
в год. 9-ій рано за місцевим часом.

Чоловік — ВАСИЛЬ
Дочка — д-р УЛЯНА
Зять — д-р ІВАН ФАЛЗАРАНО
Внуки — ВАСИЛЬКО й ЙОАНЯ

В СОРОКОВИЙ ДЕНЬ СМЕРТИ
нашої Найдорожчої МАМИ І БАБУНІ

бл. п.
АННИ ЧАЙКОВСЬКОЇ

буде відправлена
ЗАУПОКІЙНА СЛУЖБА БОЖА
у п'ятницю, 1 серпня 1980 р., о год. 8-ій ранку
в церкві св. Ів. Хрестителя в Нюарку, Н. Дж.

Просимо в цей день згадати Покійну у своїх молитвах.

ДОНЬКА з МУЖЕМ І ДІТЬМИ

•

В ПАМ'ЯТЬ ПОКІЙНОЇ ЗЛОЖИЛИ:

на КАТЕДРУ УКРАЇНСЬКИХ СТУДІЙ у Гарварді: п-во Г. і А. Шляфері — 250.00 дол., Т. Бутович — 20.00 дол.;
на ПАТРІЯРШИЙ ФОНД: по 50.00 дол. — д-ри Я. і Р. Рожанковські, д-р Я. і Д. Миндюки; по 25.00 дол. — Дарія Каранович, інж. В. і Я. Вергановські, д-р О. і Я. Ґудзяки, Д. і Я. Винників, М. і С. Шипули;
на БУДОВУ ЦЕРКВИ в ЛЮРДІ: по 25.00 дол. — М. Сташинська і О. Кос;
на РАДІОПРОГРАМУ ЦЕРКВИ СВ. ЮРА, Ню Йорк: 25.00 дол. — Я. Стасюк;
на ВИХОВАННЯ СВЯЩЕНИКІВ у Бразилії: по 25.00 дол. — д-р Ю. і О. Городиловські, інж. Б. і М. Фіґлюс; по 10.00 дол. — інж. М. і М. Семанишин і А. Прядка.

Усім Жертводавцям сердечно дякуємо, як теж дякуємо Усім за квіти, пожертви на Служби Божі за спокій душі Покійної.

Замість квітів на свіжу могилу
Дорогого Товариша Гімназійних
та Студентських Літ

бл. п.
Д-ра АНАТОЛІЯ
ЛИТВАКІВСЬКОГО

зложили 100.00 долярів
на Українські Студії у Гарварді

Д-р ВСЕВОЛОД та Д-р НАДІЯ
СОРОКІВСЬКІ

Сан Франсіско, Каліфорнія

Українське Лікарське Товариство Північної Америки — Відділ Огайо

ділиться сумною вісткою з Членами, Приятелями, Друзями і всією Українською Спільнотою, що в дні 22-го липня 1980 року, несподівано, відійшов у Вічність, у Клівленді, Огайо, наш довголітній і заслужений член

бл. п. д-р мед.
ЕВГЕН ОМЕЛЬСЬКИЙ

народжений 27-го серпня 1901 року в Онуці на Буковині, Україна.
ПОХОРОН Тлінніх Останків відбувся 26-го липня 1980 р., в Пармі, Огайо.

•

Родині Покійного висловлює щире співчуття —

Управа УЛТПА, Відділ Огайо

Округи УНСоюзу Стейту Ню Джерзі
Нюарку, Джерзі Сіті, Пассейку
і Перт Амбою
влаштовують
в неділю, 24-го серпня 1980 року,
година 12-та дня
в Українському Селі, Бавнд Брук, Н. Дж.

СТЕЙТОВИЙ ДЕНЬ
УНСОЮЗУ

МИСТЕЦЬКА ПРОГРАМА — ЗАБАВА — ОРКЕСТРА „КОЛОМИЙКА"

До участи запрошується
все Українське Громадянство
та Членів-Союзовців
усіх довколишніх місцевостей
стейтів Ню Джерзі, Ню Йорку
й Пенсильвенії

Коли робітник...

(Закінчення зі ст. 2-ої)

* * *

Які потрібно залучити документи до подання про хворобову пенсію?

Потрібно: посвідку, підписану заприсяженим лікарем, відписи всіх лікарських бадань, висліди лябораторійних бадань, приписане лікування і висліди.

* * *

Яку суму грошей може заробити дана особа, щоб соціяльне забезпечення не вважало її працю вже зарібковою працею?

Звичайно, якщо робітник заробить більше чим 200 долярів в місяць, це вже можна вважати зарібковою працею. Однак, якщо він зароблятиме менше чим 200 долярів в місяць, це не можна вважати за зарібкову працю, хіба, якщо візьмемо до уваги, що робітник не заробляв більше навіть перед нещасливим випадком, коли став калікою.

* * *

Чи може особа, яка не належить до соціяльного забезпечення, вимагати допомогу від Додаткового приходу соціяльного забезпечення?

Так. Неспроможна до до праці особа може вимагати допомогу від Додаткового приходу соціяльного забезпечення, якщо її загальний грошовий прихід є дуже малий.

* * *

Чи можна отримувати у тому ж самому часі хворобову допомогу від соціяльного забезпечення і від Додаткового приходу соціяльного забезпечення?

Так. Майже одна третина неспроможних працювати робітників одержує допомогу від соціяльного забезпечення і від Додаткового приходу соціяльного забезпечення.

Світлої пам'яті д-р Архип А. Цісарук

В середу 21-го травня розійшлася по Детройті несподівана й неймовірна вістка, що в нещасливому автовому випадку загинув широковідомий цілій детройтській громаді д-р Архип Цісарук — найбільший підприємець серед українців у Детройті.

В різних секціях Мічиґену він побудував понад тисячу виставних домів, а також апартаментових комплексів, створивши кільканадцять великих гарних поселень. В останніх роках він це робив на велику скалю коло малого міста Фентон у Мічиґені.

Плянами св. п. А. Цісарука зацікавилося місто та стало з ним співпрацювати, щоб розбудувати це місто у великих розмірах, бо він оцінив, що Фентон положений у такому місці стейту, що може стати великим і важливим осередком. Тому зараз таки в дні його смерти появилися обширні статті про цей трагічний випадок в околичній англомовній пресі, у якій він поміщував багато своїх статтей від довшого часу.

Найбільшу статтю зі знімкою помістила щоденна газета у місті Фентон "Індепендент" з середи 28-го травня, подаючи дуже докладні дані про покійного. Підкреслюючи високу освіченість покійного Доктора, газета подала, що він крім інженерського диплому з УТҐІ в Німеччині пройшов такі наукові ступені: в університеті Детройту — „мастер ін корекшинел саєнс" в 1974, докторат з філософії та соціології з Вейн-Стейтового університету в 1975 році, а також закінчив школу права в університеті Детройту.

При кінці 1975 року д-р Архип Цісарук заложив дослідний інститут на спілку з професорами цих університетів (д-р Ф. Кебер, д-р Й. Макрі, д-р Й. Й. Ружицкі і д-р В. Сміт) під назвою: Research Institute for Social Action (RISA). З рамени того Інституту вийшло друком три праці д-ра А. Цісарука: Processes of Socialization (pp. 217) Detroit, 1974; Educational Policy of Change in Our Society (pp. 207) Detroit, 1975; і Solving the Peril of American Cultural Destruction (pp. 231) Detroit, 1976.

В друку є четверта книжка покійного, яку видає також згаданий інститут, Peace for Mideast or Stimulation for World War III.

У його течках знайдено багату кореспонденцію з конгресменами, сенаторами, кандидатами на президента ЗСА і з кількома президентами. Можливо, що колись це все буде опубліковане.

Доктор Цісарук був людиною праці. Він тяжко працював навіть в останньому часі перед смертю, хоч його вік, 72 роки життя, був уже пенсійний. Він працював на будові, а потім, прийшовши додому, ще читав і писав до пізньої ночі з тим, що о годині восьмій ранку вже був на роботі. Багато було в нього таких періодів часу, головно, коли він студіював в університетах, коли він спав не більше як чотири години на добу. Він був незвичайно здібний і дуже працьовитий. У своїх починаннях мав великий розмах і впертість довести задум до успішного кінця.

Походив д-р Цісарук з селянської родини, незаможної, і тому не міг студіювати у Україні в університеті. Він мав скінчені в Україні тільки торговельно-господарські курси, які давали йому підставу бути в дирекціях союзів кооперативів у Золочеві та Бродах, чи пізніше — головою повітового Союзу Кооперативів у Радехові.

В українській громаді в Детройті, де він з родиною жив від самого початку після приїзду в 1949 році до Америки, видно було св. п. Цісарука на всіх імпрезах, але найбільше був він відомий як щедрий меценат. Всі українські культурні, наукові й виховні інституції широко користали з його жертвенности. Дуже радо помагав студентам, які добре вчилися, але не мали на науку фондів; він їх дуже добре розумів, бо сам був таким у молодих роках. Так, багатьох юнаків у Детройті навчив столярського ремесла, і вони за його старанням дістали фахові дипломи й добру працю.

Детройтська громада вшанувала його численною участю в панахидах і в величавому похороні. Поховано св. п. д-р Цісарука на цвинтарі Мавнт Олівет у Детройті. Покійний доктор залишив у великому смутку дружину Марію, дочку Галину й сина Ярему з родинами і п'ятеро внуків.

Микола Климишин

В Ню Йорку відбулася Конференція архіварів і бібліотекарів

Заходом Українського Бібліотечного Товариства Америки при нагоді конвенції Американської Бібліотечної Асоціяції відбулася в Ню-Йорку 28-го червня конференція архіварів і бібліотекарів українських бібліотек і архівів, як також 29-го червня — звичайні загальні збори Українського Бібліотечного Товариства Америки, обидві в приміщенні НТШ у Ню Йорку.

Відкрив конференцію голова УБТА мґр Микола Кравчук привітанням присутніх та вислухав привіт від Головної Ради НТШ і НТШ у ЗСА, який виголосив д-р Василь Ленцик; відчитано кілька присланих привітів.

Основну доповідь виголосив д-р Дмитро Штогрин про "Українські архівні матеріяли на еміґрації та їх збереження". Протокол з нарад писав д-р Олександер Соколишин. Прелеґент заявив, що вже час взагалі звернути увагу на стан українських бібліотек й архівів, які зуб часу нищить або вони зникають, як то було з бібліотекою д-ра Сушка колись.

Більшість з тих архівних матеріялів недоступна для дослідників і їх не охоплено інвентарем, не говорячи вже [illegible]ги чи видання довідників. На Україні їх нищить окупант, а тут наше суспільство і деякі установи байдужі до них. Архіви — власність усієї української нації і їх слід зберігати, а наша громада й установи мають морально й матеріяльно допомагати в тому. Так діється у інших народів, наприклад, у поляків, росіян, жидів, то чому б нам не скоординувати все, щоб обминути дублювання, витрати подвійної енерґії.

Брак приміщення утруднює цю справу. Прикладом може служити НТШ, яке має цінні архіви й бібліотеку, що зараз є в стані опрацювання, однак брак відповідного розміщення їх унеможливлює всебічне користання ними. НТШ видав каталог видань Т-ва за 30 років у ЗСА, проте бракує каталогів краєвих видань, які можна набути невеликим коштом на мікрофішах чи мікрофільмах. Тим часом наші установи не цілком зрозуміли і тому недостатньо використовують методу зберігання матеріялів на мікрофільмах, з яких, — за словом спеціяліста ділянки мґра Б. Ясінського, — навіть кращі можна робити відбитки, як ориґінали. Звітували про той стан за НТШ мґр Б. Коваль і мґр. Анна Кобринська, за УВАН — д-р Ст. Ріпецький, зокрема про „Архів Бойової Управи УСС-ів", який пролежав у Відні 40 років і тепер він його описує. Про Архів і Музей Стемфордської дієцезії Української Католицької Церкви інформував д-р Василь Ленцик, який вказав на збереження там листків перших слов'янських друків Святополка Фіоля, до речі лемка, як виказали нові досліди. Вони друковані кирилицею у 1491 році в Кракові, як також релігійні видання, шиматизм, включно з багатим архівом фотографій.

Про Музей і Архів Церкви-Пам'ятника Української Православної Церкви в ЗСА з Савт Бавнд Бруку інформував о. мґр Василь Іващук, вказуючи на велику історичну вартість збірки, яка в короткому часі буде розміщена в новопобудованому Культурному Центрі завдяки Митрополитові Мстиславові, великому патріотові та всеціло відданому справі збереження українських культурних й національних вартостей.

Про Український Дослідний Інститут ім. Липинського інформував проф. Іван Куровицький. Інститут буде перенесений на передмістя Філядельфії до нових приміщень у Культурному Центрі.

Про Чікагський Музей й про Український Бібліотечно-довідковий Центр і про україніку в Урбані звітував д-р Дмитро Штогрин. Про Український Інститут Америки (Джуса) лише була згадка, як також й про канадійські установи, які там у кращому стані завдяки урядовій фінансовій допомозі.

Про Бібліотеку ім. С. Петлюри в Парижі та про бібліотеку Афонської гори, як також про Бібліотеку Ватикану, яку перемікрофільмовано в ЗСА, теж були згадки.

Вирішено створити при УБТА Архівну комісію в складі: мґр Микола Кравчук — голова; д-р Василь Ленцик, о. мґр Василь Іващук, д-р Ол. Соколишин, д-р Дмитро Штогрин, мґр Богдан Ясінський і мґр Василь Надрага — члени. Залишено місце теж для НТШ й для інших установ, заінтересованих архівним ділом та справою українських збірок і бібліотек. На тім закінчено збори, й новостворена Архівна комісія УБТА незабаром стане до праці. У плянованій до українського громадянства для інформації відозві комісія розраховує на моральну підтримку і матеріяльну допомогу в тому важливому ділі — збереженні української документації у вільному світі.

Д-р Ол. Соколишин

УКРАЇНСЬКІ МИСТЦІ У ФРАНЦУЗЬКОМУ ДОВІДНИКУ

Париж, Франція. — Тут вийшов мистецький довідник, виданий під патронатом ЮНЕСКО, п.з. „L'Offisiel des Art International", де подано прізвища двох українських мистців — Любослава Гуцалюка та Омеляна Мазурика, які постійно виставляють свої праці у Франції та Америці.

У цьому довіднику подано також список найважливіших ґалерій і музеїв світу. Ця престижева книга знаходиться у всіх великих бібліотеках, музеях і ґалеріях.